

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 118-0-Kžž-09-000 007
Banja Luka, 09.4.2009. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE!

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Želimira Barića, kao predsjednika vijeća, te Redžiba Begića i mr Veljka Ikanovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Sonje Matić kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog N.B., zbog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske, odlučujući o žalbama republičkog tužioca i branioca optuženog, advokata B.G. iz Banje Luke, izjavljenim protiv presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Kžk-06-000 004 od 24.12.2008. godine, nakon održane javne sjednice vijeća, u prisustvu republičkog tužioca mr Nenada Vranješa, a u odsutnosti uredno obaviještenih optuženog i njegovog branioca, advokata B.G. iz B.L., dana 09.4.2009. godine, donio je

P R E S U D U

Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe republičkog tužioca i branioca optuženog N.B., te potvrđuje presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Kžk-06-000 004 od 24.12.2008. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Kžk-06-000 004 od 24.12.2008. godine, optuženi N.B. oglašen je krivim zbog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske (u daljem tekstu: KZ RS) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Na osnovu člana 99. stav 1. Zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP), optuženi je obavezan da snosi troškove krivičnog postupka u iznosu od 2.440,30 KM i da u okviru istih plati paušal sudu u iznosu od 200,00 KM, kao i troškove nagrade i nužnih izdataka branioca po službenoj dužnosti, a o čijoj će se visini odlučiti posebnim rješenjem. Na osnovu člana 108. stav 3. ZKP, oštećena D.D. je upućena da imovinskopравни zahtjev ostvaruje u parnici. Ova presuda donesena je nakon što je rješenjem Vrhovnog suda Republike Srpske broj Kž-149/05 od 07.02.2006. godine ukinuta presuda Okružnog suda u Doboju broj K-3/05 od 24.6.2005. godine, kojom je optuženi N.B. na osnovu člana 290. tačka v) ZKP oslobođen od optužbe zbog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS i održanog pretresa pred ovim sudom.

Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili republički tužilac i branilac optuženog, advokat B.G. iz B.L.

Republički tužilac presudu pobija zbog povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa prijedlogom da se uvažavanjem žalbe presuda preinači u pravnoj ocjeni djela i odluci o kazni, tako da se optuženi oglasi krivim zbog krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS i da mu se za to djelo izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju.

Branilac optuženog presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni i troškovima krivičnog postupka, sa prijedlogom da se uvažavanjem žalbe pobijana presuda ukine i održi novi pretres, ili da se presuda preinači i optuženi oslobodi od optužbe.

U odgovoru na žalbu republičkog tužioca branilac optuženog je predložio da se ta žalba odbije kao neosnovana.

U sjednici trećestepenog vijeća Vrhovnog suda Republike Srpske, koja je na osnovu člana 310. stav 4. ZKP održana u odsutnosti uredno obaviještenih optuženog i njegovog branioca, republički tužilac mr Nenad Vranješ je ostao kod svih razloga i prijedloga iz žalbe, te je predložio da se žalba branioca optuženog odbije kao neosnovana.

Nakon što je, u skladu sa odredbom člana 312. ZKP, pobijana presuda ispitana u dijelu u kojem se pobija žalbama, odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Neosnovano se žalbom branioca optuženog drugostepena presuda pobija zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka g) i j) ZKP, tvrdnjama o povredi prava na odbranu, suprotnosti izreke presude sa njenim razlozima i izostanku razloga o odlučnim činjenicama. Nema povrede prava na odbranu u tome što je, kako se ističe u žalbi, drugostepeni sud na pretresu proveo dokaz ponovnim saslušanjem svjedokinje oštećene D.D., a nije provodio druge dokaze koji bi išli u prilog odbrani optuženog, pri čemu se ne ističe koje je to dokaze eventualno drugostepeni sud trebao ponovno izvesti. Prema odredbi člana 323. stav 2. ZKP vijeće drugostepenog suda odlučuje da li je potrebno izvoditi dokaze koji su već izvedeni u prvostepenom postupku i pri tome se iskazi saslušanih svjedoka i vještaka, kao i pisani nalazi i mišljenja, prihvataju kao dokazi i mogu biti pročitani ili reprodukovani pod uslovima određenim tom zakonskom odredbom. Kako se u žalbi ne navodi da bi postupanje drugostepenog vijeća prilikom izvođenja dokaza bilo čime odstupalo od navedene zakonske odredbe, a posebno da je odbijen neki dokazni prijedlog odbrane, ostaje nejasno u čemu onda žalba nalazi povredu prava na odbranu u vezi sa izvođenjem dokaza na pretresu. Takođe se neosnovano u žalbi branioca optuženog ukazuje da postoji suprotnost između izreke i razloga presude, kao i u datim razlozima, te da su u presudi izostali razlozi o nekoj od odlučnih činjenica, i to time što je u izreci presude najprije opisano, a što se obrazlaže i u razlozima presude, da je optuženi prijetio oštećenoj, verbalno je maltretirao, zaključao centralnu bravu na vratima automobila, a zatim je uhvatio za vrat, spustio sjedište i premjestio je na zadnje sjedište, a nakon toga da je uz pomoć oštećene skinuo njenu majicu i grudnjak i nad njom ostvario polni odnos. Kada se ima u vidu objašnjenje koje je oštećena dala u svom iskazu vezano za činjenicu da je ona sama sa sebe skinula majicu i grudnjak (da bi, kada je shvatila da joj nema izlaza, što prije prestalo maltretiranje optuženog) a na koje objašnjenje se u obrazloženju i poziva pobijana presuda, u tome ovaj sud ne

nalazi protivrječnosti koje bi, kako se to ističe u žalbi, mogle predstavljati bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka j) ZKP.

Neosnovani su i prigovori iz žalbe branioca optuženog upućeni pravilnosti činjenične osnove pobijane presude. Nasuprot drugačijim prigovorima iz žalbe, ovo vijeće nalazi da je u iskazu oštećene D.D., dovodeći ga u vezu sa svim ostalim provedenim dokazima, drugostepeni sud imao pouzdano i potpuno uporište za utvrđenje činjeničnog supstrata iz izreke pobijane presude, te da je pravilno postupio kada je iskaz oštećene prihvatio vjerodostojnim. Analizirajući iskaz oštećene u vezi sa prigovorima iz žalbe, ovo vijeće nalazi neosnovanim tvrdnje iz žalbe o tome da je oštećena u više navrata mijenjala iskaz i da njen iskaz nije potvrđen ostalim provedenim dokazima. Kako to pravilno nalazi i pobijana presuda, oštećena je u bitnom tokom postupka saglasno opisivala tok inkriminisanog događaja, i to kako u pogledu onoga što je prethodilo samom kritičnom događaju (da je iz razloga što optuženog dobro poznaje, jer se radi o dugogodišnjem prijatelju sa njenim ocem, prihvatila prijedlog optuženog da se po izlasku iz vozila njene prijateljice I., sa optuženim u njegovom automobilu odvezu na kafu i ne sluteći da joj se nešto loše može desiti), tako i objašnjenja okolnosti ostvarenog polnog odnosa (zaustavljanje automobila van naseljenog mjesta, psihičkog maltretiranja od strane optuženog kroz upućivanje uvredljivih riječi, zaključavanja centralne brave na vratima automobila i prijatni da će je odvesti još 5 km dalje, spuštanje sjedišta i hvatanje oštećene za vrat, skidanja gaćica oštećene, uz konstantan verbalni otpor oštećene i to najprije molbom da je vozi kući, a zatim i vrištanjem i udaranjem po automobilu), dakle, u pogledu svih odlučnih činjenica sadržanih u izreci pobijane presude. Takođe, pobijana presuda pravilno nalazi da se iskaz oštećene potvrđuje ostalim provedenim dokazima, kako onim objektivnim, naročito vještačenjem tragova, tako i subjektivnim, iskazima svjedoka, a naročito svjedokinje N.D., bake oštećene. S druge strane, ne postoji niti jedan dokaz koji bi iskaz oštećene dovodio u sumnju. S tim u vezi u žalbi se pogrešno konstatuje da je vještačenjem po vještaku G.K. utvrđeno da centralna brava na vratima automobila optuženog nije funkcionisala i da je oštećena mogla otvoriti vrata suvozača. Nasuprot ovakvoj tvrdnji iz žalbe, iz zapisnika sa djelimične rekonstrukcije kojoj je pristustvovao navedeni vještak, proizilazi da oštećena nije bila u mogućnosti da otvori vrata i pored upornih pokušaja da to učini. Iz navedenih razloga ne može se prihvatiti osnovanom tvrdnja iz žalbe da je činjenični supstrat pobijane presude rezultat pogrešne ocjene iskaza oštećene i da je u cilju pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja bilo neophodno provoditi i druge dokaze (vještačenje na okolnosti mogućnosti odvijanja događaja na način kako to opisuje oštećena), te da bi se pravilnom ocjenom iskaza oštećene došlo do zaključka da je njen polni odnos sa optuženim bio dobrovoljan.

Neosnovano se žalbom branioca optuženog, kao i žalbom republičkog tužioca, drugostepena presuda pobija zbog povrede krivičnog zakona. S tim u vezi se u žalbi branioca optuženog pravilno analiziraju elementi bića krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 1 KZ RS konstatacijom da se radnja silovanja sastoji iz prinude na obljubu i obljuje, ukazuje na karakter sile i prijatnje i neophodnosti postojanja otpora žrtve, ali se pogrešno zaključuje da u konkretnom slučaju ti elementi ne postoje samim tim što kod oštećene, kao ni optuženog, nisu konstatovane nikakve tjelesne povrede, kao i iz razloga što je oštećena sama sa sebe skinula majicu i grudnjak. Nasuprot ovakvim žalbenim prigovorima ovo vijeće nalazi da je u svemu pravilan zaključak iz pobijane presude po kojem se u radnjama optuženog sadržanim u činjeničnom supstratu stiču obilježja krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 1 KZ

RS. Ovo zbog toga što iz činjeničnog supstrata pobijane presude proizilazi da je optuženi primjenom kako kompulzivne (psihičke), tako i fizičke sile, uz iskazani otpor oštećene, srazmjerno situaciji u kojoj se nalazila, očigledno prinudio oštećenu na obljudu. S druge strane, nema mjesta ni prigovoru iz žalbe republičkog tužioca da je radnje optuženog trebalo pravno kvalifikovati kao kvalifikovani oblik krivičnog djela silovanja iz člana 193. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS (kako je i glasila pravna kvalifikacija iz optužnice), iz razloga što je oštećena u vrijeme silovanja bila maloljetna, a koja činjenica da je omaškom izostavljena iz opisa u optužnici. U žalbi tužioca takođe se ističe da je ta činjenica od strane suda mogla biti unesena u činjenični opis izreke pobijane presude. Prema odredbi člana 234. stav 1. tačka v) ZKP, optužnica između ostalog treba da sadrži opis djela iz koga proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, a što kod kvalifikovanog oblika krivičnog djela podrazumjeva unošenje u opis okolnosti koje konkretnom djelu daju teži oblik (kvalifikatorne okolnosti). U konkretnom slučaju, prema pravnoj kvalifikaciji iz optužnice ta kvalifikatorna okolnost sadržana je u činjenici maloljetnosti oštećene. Prema odredbama člana 286. ZKP sud je vezan za činjenični opis djela iz optužnice, ali ne i za pravnu kvalifikaciju djela i shodno tome nije ovlašten u izreku presude unositi odlučne činjenice mimo onih iz optužnice, a posebno one činjenice koje djelu daju teži oblik. Kako u predmetnoj optužnici u činjeničnom opisu nije naznačen datum rođenja oštećene, te da bi iz toga proizlazilo da je oštećena u vrijeme izvršenja krivičnog djela bila maloljetna, pravilno je, pri ovakvom činjeničnom opisu iz optužnice, optuženi oglašen krivim za osnovni, a ne kvalifikovani oblik krivičnog djela silovanja.

Ispitujući pobijanu presudu u dijelu odluke o kazni, a u vezi sa prigovorom iz žalbe branioca optuženog da je istom izrečena previsoka kazna, kao i prigovorom iz žalbe republičkog tužioca da je optuženom trebalo izreći strožiju kaznu, ovaj sud nalazi da je izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine srazmjerna težini počinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog, te da će se istom moći ostvariti svrha kažnjavanja propisana u članu 28. KZ RS. Ovako izrečena kazna, kao minimalna kazna koja je zakonom zapriječena za krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim, u dovoljnoj mjeri je uvažila utvrđenu olakšavajuću okolnost na strani optuženog (da je oženjen i otac dvoje malodobne djece), ali isto tako i otežavajuću okolnost koja se ogleda u ranijoj osuđivanosti optuženog, ali ne za istovrsno krivično djelo. S tim u vezi u žalbi tužioca neosnovano se ističe da utvrđena otežavajuća okolnost nije u dovoljnoj mjeri došla do izražaja kroz izrečenu kaznu, a posebno kada se ima u vidu da je optuženi ranije osuđivan zbog krivičnog djela razbojništva.

Kako je optuženi pobijanom presudom oglašen krivim, to je u smislu člana 99. stav 1. ZKP isti pravilno obavezan da naknadi troškove krivičnog postupka, pa se žalbom branioca optuženog prvostepena presuda neosnovano pobija i u ovom dijelu.

Iz svih navedenih razloga, a na osnovu člana 324. stav 2. u vezi sa članom 319. ZKP valjalo je žalbe republičkog tužioca i branioca optuženog odbiti kao neosnovane i drugostepenu presudu potvrditi.

Zapisničar
Sonja Matić

Predsjednik vijeća
Želimir Barić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić